

ne pride več v poštev pri vodstvu države. Misel in cilj Davidovičeve vlade je sporazum in po želji vladarja se lahko v to vladno sprejmejo samo politiki, ki hočejo delovati na tej podlagi. Radikalna stranka, ki je bila dolga leta po Pašičevim vodstvom proti sporazumu, ne more biti sedaj pod vodstvom Jovanoviča ali koga drugega naenkrat za sporazum, ampak iz nje lahko vsak čas stopijo pošteni in neomadeževani ljudje v vlado, kakor je to storil notranji minister Nastas Petrovič.

Vse spletke protinarodnih politikov se pa razbijajo tudi vsled tega, ker naša država oblastilnim in umazaniam ljudem na ljubo ne sme in ne more izstopiti iz kroga kulturnih parlamentarnih držav. Sedanja vlada je prva, ki ima za seboj pravo večino parlamenta. Poprej je vedno kakšna močna parlamentarna skupina stala izven parlamenta in še le sedaj so vse zbrane ter po večini podpirajo vlado. Začetek nove parlamentarne dobe pri nas so z veliko pohvalo in zaupljivostjo beležili svetovni listi in naša država si je veliko pridobila na ugledu in zaupanju v kulturnem svetu. Svetovni ugled se pa ne žrtuje na ljubo kakšnega Pašiča in Pribičevića in tako bo tudi parlament ostal čvrst branik proti vsem nakanam protiljudske politike.

Neugasljivi ogenj sporazuma.

Starogrška pravljica pripoveduje, kako so živeli v vsem sijaju in razkošnosti grški bogovi na gori Olimp. Za človeško bedo in trpljenje so se starogrški bogovi le malo zmenili, da se je le njim godilo dobro in udobno, vse drugo jim je bila deveta briga. V kraljestvu starogrških bogov na Olimpu je bil tudi neki Prometej, ki je videl človeško gorje in prav v srce mu je segla beda zemljanov. Nekaj svetega in vse osrečujočega je bil za grške bogove — ogenj. Človekoljub Prometej je vzel iz Olimpa to božansko srečo in skrivnost ognja, ga nesel na zemljo in osrečil z njim bedni človeški rod.

Kakor hitro so pa opazili starogrški bogovi, da jim je Prometej izmaknil ogenj in oblagodaril z njim zemljo, so se nad njim iz jeze maščevali. Pravljica pravi, da ga je grški najvišji bog Cevs pustil prikovati z verigami za roke ter noge na skalo. Od časa do časa je priletel k njemu orel in mu izkljuveval drobovino. Ubogi Prometej je po pravljici neizmerno trpel, a ubogo človeštvo je le imelo največjo — božansko dobroto ognja.

Ta stara grška pravljica o Prometeju in ognju se da kaj dobro obrniti na naše politične razmere in baš ravno sedaj.

Od prevrata sem imamo v naši državi sedež in kraljestvo naših jugoslovanskih bogov — naš Olimp — Beograd. Jugoslovanski bogovi: Pašič, Pribičević, Žerjav itd. so se v tem beograjskem Olimpu skoro pet let brigali le za svoj lastni, osebni dobrobit, ljudske težnje in potrebe so jim bile deveta briga. Za te bogove je bilo vedno vsega dovolj, a za vse druge navadne državljane ta beograjska božanstva piso imela drugega, nego da so podžigala ter netila spor in sovraštvo med SHS plemeni. Cim bolj smo se Srbi, Hrvati in Slovenci med seboj pisano gledali, tem bolj zadovoljno si je Pašič gladil brado in polnil svojo nenasiitljivo mamno.

Šele komaj po petih letih ljutih medsebojnih sporov, bede in trpljenja se je ozrl iz beograjskega Olimpa okrog po državi Prometej — Davidovič-Korošičeva vlada.

Ta vlada je koj pri prvem pojavu in nastopu uganila prvo ter glavno potrebo med Jugoslavlani — ogenj spo-

darjam in ponavljam, da je šele zblizanje obeh narodov —

Nekaj je zašumelo za hrbtom učernih starcev in gospod Filander je sredi svojega govora plašno odskočil. Tudi gospod profesor Porter se je vznemirjen ustavil.

S ponosnim dostojanstvom, kakor se spodobi za kralja vseh živali, je stopal komaj deset korakov za njima mogočen lev. Ko sta se moža ustavila, je postal tudi lev ter ju z radovednim zanimanjem ogledoval.

»Jako značilno —! Zelo značilno —! Hm hm —!« je dejal profesor Porter zamišljeno. Rahla razdraženost je donela iz njegovega glasu.

»Nikakor, gospod Filander«, je nadaljeval nevoljen, »nikdar v vsem življenju še nisem čul, da bi bilo tem živalim dovoljeno svobodno hoditi okoli, zunaj kletke ali celo zunaj meji in plotov zverinjaka —! Prav odločno se bom pritožil zoper tako očividno kršitev splošno veljavnih in priznanih varnostnih predpisov! In sicer koj pri bližnjem ravnateljstvu tukajšnjega zverinjaka!«

»Čisto prav ste povedali gospod profesor, čisto prav!« mu je pritržil Filander. »In prej ko se pritožite, tem bolj bo za naju! — Torej pa pojdiva!«

Prijel je profesorja za ramo in ga potegnil za seboj. Naredila sta par korakov in gospod Filander se je obrnil.

Pa ves se je prestrašil —. Lev je še vedno mirno in dostojanstveno v enakomerni oddaljenosti korakal za njima.

Krepkeje je prijel preplašeni gospod svojega obotavljajočega se prijatelja za ramo in pospešil korak.

»Kakor sem dejal, gospod Filander —!« je ponavljal profesor Porter, se ustavljaj in zamišljen položil kazalec na čelo.

Pravo Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljšo in najizdatnejšo od vseh vrst pralnega mila. Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

razuma. Davidovič-Korošičeva vlada je prevzela po skoro petih letih prepira in prerekanj težko nalogo: nesoglasja in prepir med SHS plemeni izgladiti, izravnati, užgati ogenj sporazuma. Kakor hitro so beograjska božanstva Pašič in Pribičević zapazila, da sta jim Davidovič in Korošič izvila ogenj sporazuma in ga ponesla med Srbe, Hrvate in Slovence, od tega časa ta gospoda ne tuhta in ne misli drugega, kakor: kako bi se maščevala.

Jugoslovanski narod se je z nepopisnim navdušenjem oklenil ognja sporazuma in iz hvaležnosti za to dobroto še ni nobeni jugoslovanski vladi tako in toliko zaupal, kakor ravno sedanjji. In to narodovo zaupanje v sedanjo vlado najbolj grize ter peče Pašiča, Pribičevića in Žerjava.

Odkar se je pojavila Davidovič-Korošičeva vlada in si zapisala na svoj vladni program geslo: sporazum — se trojica: Pašič, Pribičević in Žerjav neprestano kakor roparske ptice zaganjajo v vlado in jej hočejo za vsako ceno izključiti drobovino, jo onemogočiti in uničiti.

Javnosti je itak znano, kako ogabnih sredstev so se ti odžagani jugoslovanski bogovi poslužili tekom dveh mesecev delovanja sedanje vlade, da bi ugasnili in uničili ogenj sporazuma. Vse njihove peklenke nakane so bile zamanj, plamen sporazuma, enkrat zaneten med narodom z najvišjega mesta, se vedno bolj širi, objemlje vedno večje plasti in ni nobenega poštenega in državnomislečega Jugoslavlana, ki ne bi dela sedanje vlade za sporazum najtopleje pozdravljaj, se zanj navduševal in ga po možnosti tudi podpiral.

Naj stori trojica Pašič-Pribičević-Žerjav, karkoli hoče, da bi izpodmaknila tla sedanji vladi, narodovega zaupanja do vlade ne bo omajala, ker skozi pet let iz beograjskega Olimpa tlačeni in izmzgavani narod bo ostal vedno Davidovič-Korošičevi vladi hvaležen za ogenj bratskega sporazuma.

Fr. Kramberger:

Namen in naloga naših knjižnic.

(Spričo občnega zbora Prosvetne zveze v Mariboru dne 30. X. 1924.)

Ze ob ustanavljanju in snovanju knjižnic po naših družtvih se je mislilo na to, kak namen, kake naloge naj imajo naše knjižnice. Prvi in glavni namen je bil že takrat: Izobraziti vse sloje. Z izobrazbo postane človek samo stojen in zrel za iskanje resnice, kar je glavni življenjski smoter vsakega človeka.

Ako pogledamo na kratko zgodovino knjižničnega gibanja, bomo videli, da so vsakokrat bili za snovanje knjižnic merodajni gotovi vzroki.

V Nemčiji so se snovale knjižnice in razvijale najbolj po letu 1870, z namenom, vzbuditi in utrditi narodno za-

Spet se je gospod Filander hlastno ozrl.

Tudi lev je pospešil korak in trmoglavo stopal za njima v nezmotljivo enakomerni oddaljenosti.

»Za nama gre —!« je viknil Filander in se spustil v tek.

»No no, učeni gospod Filander!« je ugovarjal profesor Porter in se branil. »Takole skakanje se pač ne spodobi za moža-znanstvenika in učenjaka!«

Kaj bodo rekli naši prijatelji, če bi naju slučajno kateri srečal tule na poti in videl najine otročje telovadne vaje!«

Gospod Filander je iznova pogledal nazaj.

O groza —!

V lahkih gibčnih skokih je prihajal lev bliže. Komaj pet korakov je bil oddaljen.

Gospod Filander spusti profesorja in jo v divjem diru udre po pesku. Čast bi bil delal svojemu narodu na vsaki olimpijski igri.

»Kakor sem dejal, gospod Filander —!« je vpil za njim profesor Porter in tudi sam vrgel svoje suhe noge v zrak. Ugledal je krvoločne oči in polodprti gobec v nevarni bližini svoje častiljive osebe.

Z visokim svetlim kotobukom v tinitiku in z vihrajočimi kraki svoje dolge sukne je pohitel za urnimi petami svojega prijatelja.

Ozek pas džunglinega gozda je segel v pečeno obal. Redka drevesa so stala prav do morja. V to varno zavetišče sta hitela spoštovana moža s čudovito naglico in z neverjetnimi skoki.

Iz gostega vejevja najbližjega drevesa pa je prežalo dvoje bistrih oči in z odobravaljočim zanimanjem opazovalo skokonogo dirko.

Trzan je sedel na drevesu in obraz se mu je režal v veselju in zadovoljstvu.

vest. Isti je bil vzrok tudi na Francoskem, kjer je bilo po porazu leta 1870-71 še bolj potrebno, da narodu ne upade pogum in da se dela razpoloženje ter vzgaja narod za »revanzo.«

Revolucijska doba leta 1848 je dala tudi pri nas Slovincih iskro, ki nas je zbudila iz narodne zaspanosti. Cutili so to najprej posamezniki, ti so pisali knjige in časopise, ustanavljali društva. Ustanovili so Družbo sv. Mohorja, ki je razširila slovensko knjigo. Vso to delo je pa namen zbuditi našo narodno zavest. Po čitalnicah so se že dobivale knjige, zasebniki, posebno naši duhovniki, ki so podučevali ljudi še v nedeljskih šolah, so gotovo izposojali ljudem knjige in to z namenom izobraziti jih in buditi v njih zavest, da so Slovenci.

Ko so se duhovi tudi pri nas ločili v VII. desetletju preteklega stoletja, sta obe smeri začeli delovati vsako na svojo stran. Svobodomiselnja struja je kmalu pokazala, da na tem polju ne more delati, dr. Krek pa, zastopnik in praktični naslednik škofa Martina Slomšeka, je kmalu dal smernice za novo delo. Društva s knjižnicami so prevzela od posameznikov nalogo splošno izobraževati in vzbujati narodno zavest, obenem pa tudi ljudem kazati pot do edine resnice. Slovenska mladina je pridno segla po knjigah in ravno temu se imamo danes zahvaliti, da se ogromna večina Slovencev zaveda svoje narodnosti, zaveda pa tudi tega, da smo katoliški narod.

Takoj v začetku sem rekel, da je prvi in glavni namen, pa tudi glavna naloga naših knjižnic še danes ta, da usposobijo človeka za iskanje resnice. Največja in zadnja resnica pa je Bog. Naše knjižnice morajo biti torej katoliške knjižnice, v njih morajo predvsem biti knjige, ki ne žalijo na ta ali oni način verskega čuta, ki povzdigujejo srce in duha v višave. Zaradi tega morajo biti pa v naših knjižnicah samo take knjige, ki blešijo srce in ki nudijo našim mislim lepe predmete razmišljanja.

Druga naloga naših knjižnic je, da budijo in poglobijo narodno zavest. Žalobno je to še danes zmiraj potrebno. Nastopajo razni »apostoli«, ki pravijo, da Slovenci nismo narod, da ni vredno, da bi bili narod. Zopet drugi pravijo, da moramo misel na narod sploh opustiti, češ, saj smo vsi potomci Adama in Eve. — Ne, vi vsi krivi preroki, tega nam ne morete dopovedati, da nas ni rodila slovenska mati, to je v naši krvi. Uničiti nas morete prej, narodne zavesti nam ne boste vzeli. K temu morajo po svojih močeh doprinašati naše knjižnice, zato bodi v njih predvsem slovenska knjiga! Naše knjižnice morajo tudi gledati na to, da ne pozabimo na krivice, ki so se zgodile našemu narodu, mi ne smemo pozabiti, da je toliko naših krvnih bratov še v jarmu narodnega, da, celo verskega suženjstva. V nobeni knjižnici ne smejo manjkati dela, ki govorijo o trpljenju in vzdihovanju naših bratov na Koroškem in v Italiji.

Dobro je poznal kralja živali in njegove navade! Vedel je, da sta belokožca varna pred njegovimi zobmi in kremplji. Ze zdavnaj bi si bil privoščil Numa lahko dosegljivi plen, pa njegov trebuh je bil poln. In sit lev ne napada brez sile.

Numa bi bil stopal za njima in ju zasledoval, dokler bi se mu spet ne oglašil glad. Pa verjetno je bilo, da bi se bil kmalu naveličal postopanja in se zavlekel v goščavo spat.

Le eno je bilo nevarno.

Če bi ga belokožca kakorkoli razdražila — in zadrževalo bi bilo vznemirjenje obnašanje in kričanje, ali pa če bi kateri zmed njiju padel — v hipu bi bil rumeni krvoločnež planil in ju raztrgal.

In to možnost je treba na vsak način zabraniti, si je rekel Trzan.

Spustil se je na najnižjo vejo in ko je gospod Filander prisopihal pod njega, utrujen in upehan, da bi sam vooce nikdar ne mogel splezati na drevo, se je Trzan stegnil, ga pograbil za ovratnik, potegnil kvišku ter varno posadil poleg sebe na vejo.

Trenutek pozneje je prisopihal profesor Porter v bližino njegove resilne roke in tudi njega je potegnil kvišku, prav v hipu, ko je razočarani Numa planil, da pograbi ubegli plen.

Nekaj časa sta se sopihajoč oklepala debele varne veje, Trzan pa se je stisnil za deblo ter ju muzajoč se in radovedno opazoval.

Prvi je izpregovoril gospod profesor.

»Zelo sem užaljen!« je dejal. »S svojo strahopetnostjo ste prekinili mojo znanstveno razpravo, ste me motili v mojih izvajanjih! In čisto nedostojno sem moral hiteti za vami, da bi vas došel in vam povedal svoje končno mnenje. —

(Dalje prihodnjič.)